

پژوهشکده فیزیک کاربردی و ستاره شناسی

پایان نامه جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد در رشته فوتونیک-مخابرات

عنوان:

مطالعه حالت های درهمتنیده کوانتومی از طریق آنروپی کوانتومی

استادان راهنما

دکتر مصطفی صحرائی

دکتر رضا خردمند

استاد مشاور

دکتر محمد محمودی

پژوهشگر

بهنام ارژنگ

شهریور ماه ۱۳۹۱

با تمام احترام تقدیم به

پدر و مادر بزرگوارم

تقدیر و تشکر

سپاس خدای عزوجل را که هر چه داریم از اوست.

طی این راه فائق آمدن بر مشکلات و دشواری ها ممکن نبوده است مگر به لطف و یاری کسانی که از وجودشان بهره مند بوده ام و به نوعی دهبیشرفت و موفقیت من موثر بوده اند. از این روبر خود لازم می دانم از این عزیزان کمال تقدیر و تشکر را بنمایم:

پدر و مادر عزیزم که در تمامی مراحل زندگی، سختی ها و مشکلات مرا تحمل نموده اند تا شاهد رشد و بالندگی من باشند.

استاد گرامی دکتر جناب آقایان دکتر رضا خردمند و دکتر مصطفی صحرائی که در پیشبرد این پایان نامه، همواره از راهبانی های بی دریغ ایشان بهره مند بوده ام.

استاد گرامی جناب آقای دکتر بابک دستاچی که در انجام هر چه بیشتر این پروژه مرایاری نموده اند.

خواهر و برادر عزیزم به خاطر تمام دلگرمی ها و حمایت هایشان در طول پروژه.

و در نهایت از دوستان و همکلاسی هایم کمال تشکر را دارم.

نام خانوادگی دانشجو: ارژنگ	نام: بهنام
عنوان پایان نامه: مطالعه حالت های درهمنییده کوانتومی از طریق آنتروپی کوانتومی	
استادان راهنما: دکتر مصطفی صحرائی، دکتر رضا خردمند	استاد مشاور: دکتر محمد محمودی
مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته: فوتونیک
دانشکده: پژوهشکده فیزیک کاربردی و ستاره شناسی	
تاریخ فارغ التحصیلی: شهریور ۱۳۹۱	تعداد صفحه: ۱۰۶
کلید واژه ها: درهمنییدی کوانتومی، آنتروپی ون نویمان، گسیل خودبه خود، سیستم سه ترازوی و چهار ترازوی، تداخل کوانتومی	
<p>چکیده:</p> <p>هر گاه دو سیستم فیزیکی با یکدیگر برهم کنش داشته باشند، همبستگی کوانتومی بین اجزا این سیستم ممکن است منجر به یک پدیده فیزیکی مهم به نام درهمنییدی کوانتومی می شود. این مفهوم را اولین بار توسط انیشتین و همکارانش، پودولسکی و روزن در سال ۱۹۳۵ در مقاله معروف <i>EPR</i> مطرح گردید. درهمنییدی کوانتومی یکی از منابع مهم در اطلاعات کوانتومی، محاسبات کوانتومی، انتقال اطلاعات کوانتومی از راه دور و ... است. برای آشکار سازی درهمنییدی کوانتومی، ابتدا باید خالص و یا مرکب بودن سیستم را مشخص کنیم. مطالعه کمی میزان درهمنییدی کوانتومی یکی از مسائل مهم در زمینه اطلاعات کوانتومی است. هر تابعی که مقدار کمی درهمنییدی کوانتومی را مشخص کند به عنوان یک سنج درهمنییدی شناخته می شود. آنتروپی ون-نویمان سنج (تابعی) است که برای حالت های خالص دو قسمته مورد استفاده قرار می گیرد. سیستم با حالت دو قسمته سیستمی است که بتوان دو حالت کاملاً مجزا برای آن در نظر گرفت. در این پایان نامه درهمنییدی کوانتومی سیستم های اتمی سه ترازه آبخاری و چهار ترازوی جفت Λ و گسیل خود به خودی این سیستم ها مورد بررسی قرار می گیرد و تاثیر عواملی چون گسیل خود به خود، میدان های اعمالی، تداخل کوانتومی و فاز بین میدان های اعمال شده بر درهمنییدی اتم-میدان مورد بررسی قرار می گیرد.</p>	

فهرست مطالب

۱	.....	مقدمه
۲	.....	فصل اول
۳	.....	مقدمه
۳	.....	۱-۱ بیت کوانتومی
۵	.....	۱-۱-۱ کره بلاخ
۸	.....	۲-۱-۱ انواع نمایش فیزیکی کیوبیت
۱۳	.....	۲-۱ پارادوکس EPR
۱۰	.....	۳-۱ درهمتنیدگی کوانتومی
۱۳	.....	۴-۱ درهمتنیدگی و حالت های خالص و آمیخته
۲۰	.....	۵-۱ آنتروپی وان نیومن
۲۳	.....	۶-۱ قدرت درهمتنیدگی
۲۳	.....	۷-۱ حالت های بل
۲۵	.....	۸-۱ تبدیلات LOCC
۲۷	.....	۹-۱ ارتباط از راه دور کوانتومی
۳۱	.....	۱۰-۱ رمزنگاری کوانتومی
۳۲	.....	۱۱-۱ ایجاد درهمتنیدگی اتم- فوتون با استفاده از روش گذار بی درو کسری
۳۲	.....	۱-۱۱-۱ استیرپ:
۳۵	.....	۲-۱۱-۱ تولید درهمتنیدگی اتم-فوتون
۳۷	.....	۱۲-۱ درهمتنیدگی فوتون- فوتون
۳۷	.....	۱-۱۲-۱ تولید تک فوتون
۳۸	.....	۲-۱۲-۱ تبدیل نزولی پارامتری
۴۰	.....	۳-۱۲-۱ تولید جفت فوتون در یک کریستال
۴۱	.....	۴-۱۲-۱ تولید فوتون های درهمتنیده در دو کریستال مرکب
۴۳	.....	۱۴-۱ درهمتنیدگی اتم- اتم
۴۹	.....	فصل دوم
۵۰	.....	مقدمه

۵۰	۱-۲ برهمکنش اتم با میدان مغناطیسی .....
۵۱	۱-۱-۲ هامیلتونی اندرکنش اتم- میدان (نظریه کوانتومی) .....
۵۵	۲-۱-۲ اندرکنش اتم دو ترازوی و میدان تک مد .....
۵۶	۲-۲ همدوسی اتمی .....
۵۷	۳-۲ تداخل کوانتومی .....
۶۰	۳-۲ گسیل خودبخود .....
۶۱	۱-۳-۲ همدوسی ناشی از گسیل خود به خود .....
۶۲	۴-۲ آنتروپی کوانتومی معیاری برای درهمتنیدگی کوانتومی .....
۶۳	۱-۴-۲ جمع پذیر بودن: .....
۶۳	۲-۴-۲ نا مساوی اراکی- لیب .....
۶۵	۵-۲ ماتریس چگالی اتم دو ترازوی .....
۶۶	۱-۵-۲ معادلات حرکت برای ماتریس چگالی .....
۶۷	۲-۵-۲ اتم دو ترازوی .....
۷۰	۳-۵-۲ بررسی درهمتنیدگی در حالت پایا .....
۷۱	۶-۲ معادلات ماتریس چگالی یک سیستم چهار ترازوی جفت Λ .....
۷۷	۷-۲ معادلات ماتریس چگالی یک سیستم اتمی سه ترازوی آبخاری .....
۸۱	فصل سوم .....
۸۲	مقدمه .....
۸۲	۱-۳ درهمتنیدگی اتم- میدان یک سیستم چهار ترازوی جفت Λ .....
۹۰	۲-۳ درهمتنیدگی اتم- میدان یک سیستم سه ترازوی آبخاری .....
۹۷	نتایج .....
۹۹	پیشنهادات: .....
۱۰۰	منابع .....

فهرست شکل ها

- شکل ۱-۱ نمایش هندسی یک ۶
- شکل ۲-۱ کره بلاخ مربوط به اسپین $\frac{1}{2}$ ۷
- شکل ۳-۱ کره بلاخ مربوط به قطبش فوتون ۸
- شکل ۴-۱ کره بلاخ مربوط به اتم دو ترازی ۸
- جدول ۱-۱ انواع کیوبیت فیزیکی ۹
- شکل ۵-۱ نمایش آزمایش ذهنی EPR، تعیین اسپین ذره اول در راستای Z ۱۲
- شکل ۶-۱ نمایش آزمایش ذهنی EPR، تعیین اسپین ذره دوم در راستای X ۱۲
- شکل ۷-۱ چگونگی ارتباط از راه دور کوانتومی و انتقال اطلاعات ۳۰
- شکل ۸-۱ اتم سه ترازی Λ ۳۳
- شکل ۹-۱ (الف) تالس های پمپ و استوکس. (ب) نمودار انتقال بی درو جمعیت ۳۴
- شکل ۱۰-۱ الگوی جفت شدگی سیستم اتم- کاواک- لیزر با تشدید دو فوتونی ۳۶
- شکل ۱۱-۱۰ تولید جفت فوتون در گذار یک اتم آبشاری. فوتون ها توسط آشکارسازهای D و T آشکارسازی می شوند ۳۷
- شکل ۱۲-۱ کریستال PDC، با لیزر به طول موج 405 nm نور دهی شده. ابعاد کریستال عبارت اند از $5\text{ mm} \times 5\text{ mm} \times 3\text{ mm}$ ۳۸
- شکل ۱۳-۱ چیدمان فوتون های پیشگام با فلورسانس پارامتریک (PDC) ۳۹
- شکل ۱۴-۱ شکل هندسی گسیل PDC و حلقه PDC ۴۰
- شکل ۱۵-۱ گسیل PDC با چرخاندن کریستال ۴۱
- شکل ۱۶-۱ ترکیب دو کریستال با محورهای اپتیکی عمود بر هم. با لیزر دارای قطبش 45° ۴۲
- شکل ۱۷-۱ دستگاه PDC برای تولید درهمتنیدگی، ترکیب دو کریستال ۴۲
- شکل ۱۸-۱ حلقه ناشی از گسیل PDC کریستال اول، حلقه ناشی از گسیل PDC کریستال دوم، حلقه ناشی از گسیل همزمان دو کریستال ۴۲
- شکل ۱۹-۱ بعد از چرخش کریستال ها و هم پوشانی حلقه های گسیل PDC ۴۳

- شکل ۱-۲۰ شکل ساختار اتمی ، چیدمان تجربی، دو اتم جدا از هم که در کاواک های A و B قرار دارند.....۴۵
- شکل ۲-۱۱ آرایش سیستم های اتمی Λ و V شکل ۵۹
- شکل ۲-۲ شکل سیستم اتمی چهار ترازوی جفت Λ . سیستم توسط چهار میدان کنترل می شود.....۷۱
- شکل ۲-۳ سیستم سه ترازه آبشاری که توسط دو میدان قوی تزویج کننده تحریک شده است. پیکربندی قطبش میدان و گشتاور دو قطبی الکتریکی برای تحریک ترازهای نزدیک به هم ۷۸
- شکل ۳-۱ تحول زمانی آنروپی کوانتومی برای γt نرمالیز شده ۸۵
- شکل ۳-۲ تحول زمانی آنروپی کوانتومی برای γt نرمالیز شده و شدت های متفاوت میدان ۸۶
- شکل ۳-۳ تاثیر تداخل کوانتومی ناشی از گسیل خود به خود. مقادیر مختلف تداخل در شکل نمایش داده شده است.....۸۷
- شکل ۳-۴ آنروپی کوانتومی در حالت پایا نسبت به $\Delta\phi$ ، $\Delta\varphi = 0$ ، $\eta = 0$ و $\Delta\varphi = \pi$ ۸۸
- شکل ۳-۵ آنروپی کوانتومی در حالت پایا نسبت به $\Delta\phi$ ، $\Delta\varphi = 0$ ، $\eta = 1$ و $\Delta\varphi = \pi$ ۸۹
- شکل ۳-۶ آنروپی کوانتومی در حالت پایا نسبت به $\Delta\phi$ ، $\eta = 1$ و $\eta = 0$ ۹۰
- شکل ۳-۷ وابستگی زمانی آنروپی برای مقادیر مختلف فاز مربوط به میدان ها.....۹۴
- شکل ۳-۸ آنروپی کوانتومی حالت پایا نسبت به $\Delta\varphi$ برای $\eta = 0$ و $\eta = 0.99$ ۹۵
- شکل ۳-۹ آنروپی کوانتومی را بر حسب تداخل η و اختلاف فاز $\Delta\phi$ ۹۶
- شکل ۳-۱۰ آنروپی کوانتومی بر حسب تغییرات میدان Ω_p ۹۷

مقدمه

مطالعه درهمنیدگی کوانتومی در سال های اخیر توجه پژوهشگران زیادی را به خود جلب کرده است. درهمنیدگی کوانتومی در فرآیندهای اطلاعات کوانتومی، محاسبات کوانتومی، انتقال از راه دور، ارتباطات، رمزنگاری و کدگذاری فشرده و... کاربرد وسیعی پیدا کرده است [۱و۲].

تعاریف متنوعی برای درهمنیدگی وجود دارد، در واقع هر شخصی بر اساس دیدگاه و نوع برخوردی که با درهمنیدگی داشته تعبیر مختلفی برای آن ارائه داده است. ولی آنچه در تمام این تعبیر یکسان است این واقعیت است که درهمنیدگی می تواند به عنوان همبستگی بین زیر سیستم های مجزایی تعبیر شود. در واقع می توان گفت وقتی دو سیستم فیزیکی با هم برهمکنش دارند، همبستگی خاصی از ماهیت کوانتومی بین آن دو ایجاد می شود که حتی وقتی برهمکنش را قطع و دو سیستم را از هم جدا می کنیم باز هم همبستگی باقی می ماند. اگر یک اندازه گیری بر روی سیستم اول انجام شود حالتش عوض می شود (به حالتی می رود که ویژه حالت مشاهده پذیر باشد) و حالت سیستم دوم بلافاصله دچار تغییر می شود. عامل انجام این کنش از راه دور همبستگی کوانتومی و غیر موضعی است که به عنوان درهمنیدگی شناخته می شود. این پدیده غیره کلاسیکی اولین بار در سال ۱۹۳۵ توسط انیشتین، پدولسکی و رزن در مقاله معروف EPR معرفی شد [۳]. برای آشکار سازی درهمنیدگی، خالص یا مرکب بودن سیستم بسیار مهم است. شرویدینگر اولین کسی بود که به ویژگی های غیر کلاسیکی آنروپی در حالت های درهمنیدگی پی برد. آنروپی میزان عدم اطلاعات یا فقدان اطلاعات ما از سیستم را محاسبه می کند. اطلاعات ما از کل سیستم منزوی همیشه کامل است بنابراین آنروپی صفر است. ولی در مورد حالت های درهمنیدگی هیچ گونه اطلاعاتی از زیر سیستم ها نداریم (در بیشینه درهمنیدگی) پس آنروپی (عدم اطلاعات) زیر سیستم ها غیر صفر است [۴].

فصل اول

بررسی منابع

مقدمه

طرح ارتباطات، محاسبات و شبکه های کوانتومی از طریق جفت بیت های کوانتومی درهمنیاده دور از هم، اولین قدم به سمت تکنولوژی هایی از جمله انتقال امن پیام و محاسبات کوانتومی است. یکی از مشکلات این امر، کاهش نمایی نرخ ارتباطات کوانتومی بر اثر اتلاف در فیبرهای نوری است. برای غلبه بر این مسئله یکی از پیشنهادات مورد نیاز، تکرار کننده های کوانتومی برای غلبه بر کاهش نمایی نرخ ارتباطات کوانتومی بر اثر اتلاف در فیبرهای نوری است. اگر چه تکرارکننده های کوانتومی به طول عمر عناصر حافظه خود وابستگی دارند. به این منظور لازم است حالات درهمنیاده تولید، خالص سازی و در نهایت در کل مسیر بسط داده شود. اجرای چنین طرحی اولین بار توسط دوان، لاکین، سیراک و زولر با استفاده از فیبرهای نوری، مجموعه اتمی و آشکارسازهای تک فوتونی عملی شده است [۵].

در این فصل به معرفی کلی درهمنیادگی و آنتروپی ون نویمان خواهیم پرداخت. در ادامه به یکی از کاربردهای درهمنیادگی که به آن انتقال اطلاعات از راه دور گفته می شود، می پردازیم و در نهایت یک روش تولید درهمنیادگی اتم- فوتون را بررسی می کنیم.

۱-۱ بیت کوانتومی^۱

کوانتوم بیت یا کیوبیت واحد اطلاعات کوانتومی است [۶]. این اطلاعات توسط بردار حالت در یک سیستم کوانتومی دو ترازی توصیف می شود. بعلاوه یک کیوبیت باید خواص زیر را داشته باشد:

---

^۱ Qubite

(۱) مقیاس پذیری

(۲) قابلیت مقدار دهی

(۳) قابلیت اندازه گیری

یک بیت واحد اساسی در اطلاعات کامپیوتری است. یک بیت همیشه صفر و یا یک است که در قیاس با آن می توان یک سوئیچ نوری را تصور کرد که مثلاً صفر با حالت خاموش و یک با حالت روشن بیان می شود. علیرغم شباهت های بیت و کیوبیت، این دو تفاوت های اساسی نیز دارند؛ یک بیت باید صفر و یا یک باشد ولی یک کیوبیت می تواند صفر و یک و یا برهم نهی از این دو باشد.

یک کیوبیت در حالت های پایه اندازه گیری می شود و برای نشان دادن آنها از حالت های کوانتومی در نمایش دیراک (براکت) استفاده می کنیم. پس دو حالت را می توان به صورت $|1\rangle$ و $|0\rangle$ نوشت. یک کیوبیت خالص برهم نهی خطی این دو حالت است:

$$|\psi\rangle = \alpha|0\rangle + \beta|1\rangle, \quad (1-1)$$

که α و β دامنه های احتمال هستند. با اندازه گیری این حالت در پایه استاندارد، احتمال نتیجه $|0\rangle$ برابر $|\alpha|^2$ و احتمال نتیجه $|1\rangle$ برابر $|\beta|^2$ می باشد.

از طرفی معادله زیر باید برقرار باشد:

$$|\alpha|^2 + |\beta|^2 = 1, \quad (2-1)$$

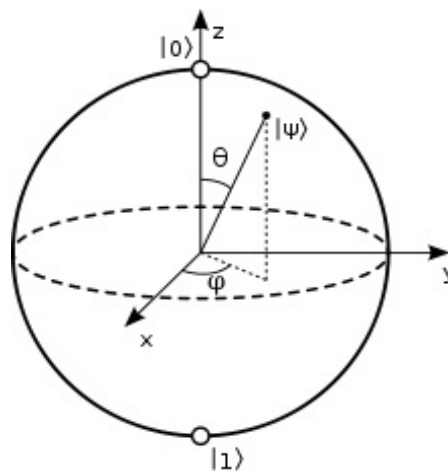
یک تمایز مهم میان یک کیوبیت و یک بیت کلاسیکی در آن است که کیوبیت چندگانه می تواند با درهمتنیدگی کوانتومی نمایش داده شود. برای مثال، دو کیوبیت درهمتنیده در حالت بل به این صورت نشان داده می شوند:

$$\frac{1}{\sqrt{2}}(|00\rangle + |11\rangle), \quad (3-1)$$

در این حالت که برهم نهی یکسان نامیده می شود، احتمال $\frac{1}{2}$ برای اندازه گیری هر یک از حالت های $|00\rangle$ و $|11\rangle$ وجود دارد. درهمتنیدگی به حالت های چندگانه امکان می دهد که در یک زمان بیشتر از یک مقدار داشته باشند.

۱-۱-۱ کره بلاخ

برای فهم بهتر این موضوع می توان یک کیوبیت را به صورت هندسی نمایش داد [۷]:

شکل ۱-۱ نمایش هندسی یک کیوبیت

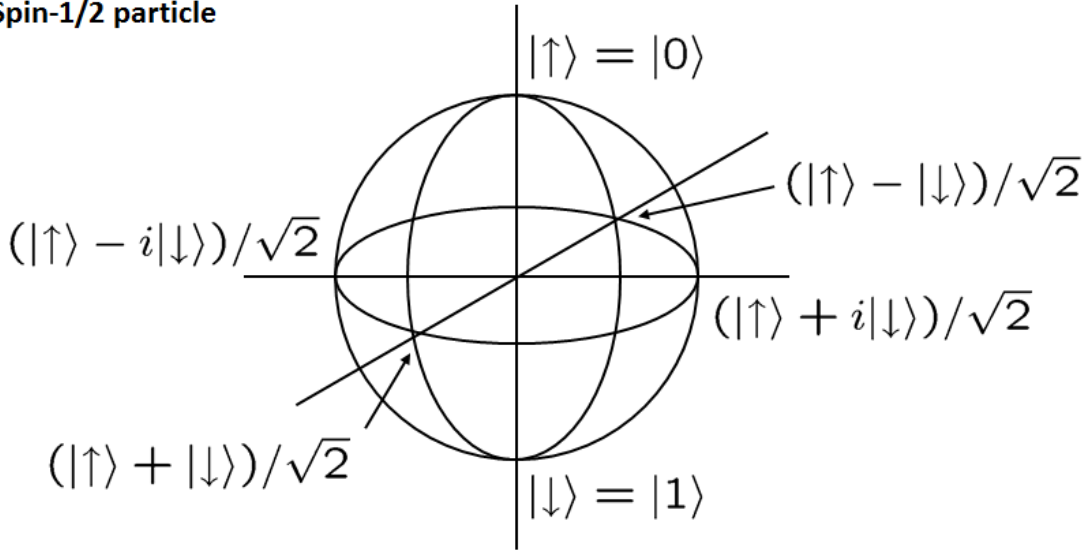
از آنجاییکه $|\alpha|^2 + |\beta|^2 = 1$ برقرار، می توان معادله (۱-۱) را به فرم زیر نوشت:

$$|\psi\rangle = e^{i\varphi} \left(\cos\left(\frac{\theta}{2}\right)|0\rangle + \sin\left(\frac{\theta}{2}\right)|1\rangle \right), \quad (4-1)$$

که θ و φ نشان دهنده یک نقطه در فضای سه بعدی کروی اند که این کره "کره بلاخ" نامیده می شود. در این کره حالت $|\psi\rangle$ نشان دهنده حالت یک تک کیوبیت است [۲]. یک بیت کلاسیک فقط در راستای محور z می تواند قرار بگیرد یعنی در مکان هایی از کره بلاخ که با $|0\rangle$ و $|1\rangle$ نشان داده شده است و در جای دیگری روی کره نمی تواند قرار بگیرد. اما طبق روابط (۱-۱) و (۳-۱)، یک کیوبیت می تواند در برهم نهی از دو حالت $|0\rangle$ و $|1\rangle$ باشد.

در زیر چند نمونه کره بلاخ را می توان مشاهده کرد که این کره های بلاخ مربوط به سیستم های فیزیکی می باشند:

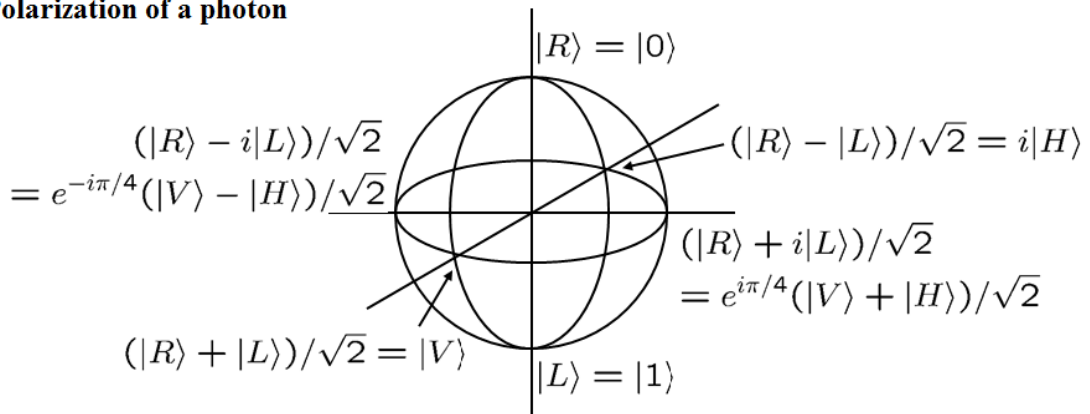
Spin-1/2 particle

Bloch sphere

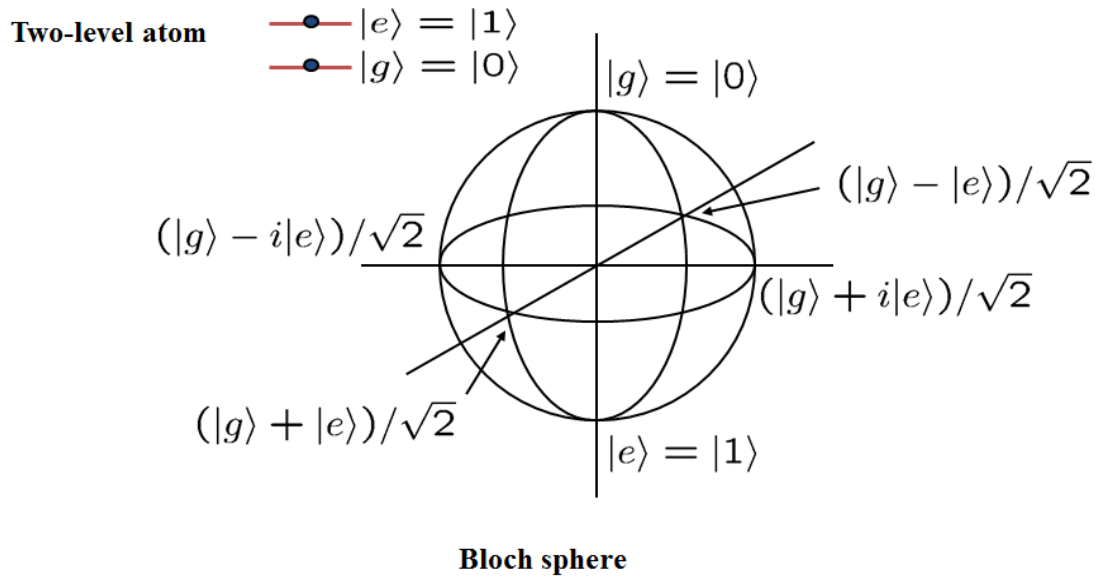
شکل ۲-۱ کره بلاخ مربوط به ذره با اسپین $\frac{1}{2}$

Polarization of a photon

شکل ۳-۱ کره بلاخ مربوط به قطبش فوتون

شکل ۴-۱ کره بلاخ مربوط به اتم دو تراز

۲-۱-۱ انواع نمایش فیزیکی کیوبیت

هر سیستم دو تراز می تواند به عنوان یک کیوبیت در نظر گرفته شود. حتی سیستم های چند تراز هم به شرطی که دارای دو حالت کاملا مجزا باشند، قابل استفاده هستند (مثلا حالت پایه و اولین حالت برانگیخته اتم). در طراحی یک کامپیوتر کوانتومی از ترکیبات گوناگون کیوبیت ها می توان بهره گرفت [۷].

Physical support	Name	Information support	$ 0\rangle$	$ 1\rangle$
Photon	Polarization encoding	Polarization of light	Horizontal	Vertical
	Number of photons	Fock state	Vacuum	Single photon state
	Time-bin encoding	Time of arrival	Early	Late
Coherent state of light	Squeezed light	Quadrature	Amplitude-squeezed state	Phase-squeezed state
Electrons	Electronic spin	Spin	Up	Down
	Electron number	Charge	No electron	One electron
Nucleus	Nuclear spin addressed through NMR	Spin	Up	Down
Optical lattices	Atomic spin	Spin	Up	Down
Josephson junction	Superconducting charge qubit	Charge	Uncharged superconducting island ($Q=0$)	Charged superconducting island ($Q=2e$, one extra Cooper pair)
	Superconducting flux qubit	Current	Clockwise current	Counterclockwise current
	Superconducting phase qubit	Energy	Ground state	First excited state
Singly charged quantum dot pair	Electron localization	Charge	Electron on left dot	Electron on right dot
Quantum dot	Dot spin	Spin	Down	Up

جدول (۱-۱) انواع کیوبیت فیزیکی

۱-۲ درهمنیدگی کوانتومی

در سال های اخیر توجه زیادی به درهمنیدگی کوانتومی جلب شده است. درهمنیدگی کوانتومی در فرآیندهای اطلاعات کوانتومی، محاسبات کوانتومی، انتقال از راه دور، ارتباطات، رمزنگاری و کدگذاری فشرده و... کاربرد وسیعی پیدا کرده است. در حقیقت آینده عصر تکنولوژی بر اساس درهمنیدگی قرار دارد. با بررسی های صورت گرفته در مقیاس اتمی پدیده های ناملموسی رخ می دهد که همتای کلاسیکی ندارد و در حقیقت به جای یک دنیای قابل کنترل باید از احتمال و نامشخص بودن صحبت کنیم. در فرستادن اطلاعات مسئله امنیت بازگرداندن و در جای خود گذاشتن اطلاعات بسیار مهم است که به خاطر درهمنیدگی این امنیت به صورت بسیار خوبی اما نه به طور کامل حفظ شده است. دانشمندان تعریف متنوعی برای پدیده درهمنیدگی بیان داشته اند. بل^۱ درهمنیدگی کوانتومی را یک نوع همبستگی معرفی می کند که قوی تر از هرگونه همبستگی کلاسیکی است. بنت^۲ درهمنیدگی را به عنوان منبعی می داند که ارسال اطلاعات کوانتومی را برای ما قادر می سازد. مطابق تعریف شور^۳، درهمنیدگی یک ساختار است که اجازه انجام الگوریتم هایی را با سرعت بالاتر می دهد. آنچه در تمام این تعبیر یکسان است این واقعیت است که درهمنیدگی می تواند به عنوان همبستگی بین زیر سیستم های مجزایی تعبیر شود [۸]. در واقع می توان گفت وقتی دو سیستم فیزیکی با هم برهمکنش دارند، همبستگی خاصی از ماهیت کوانتومی بین آن دو ایجاد می شود که حتی وقتی برهمکنش را قطع و دو سیستم را از هم جدا می کنیم باز هم همبستگی باقی می ماند. اگر یک اندازه گیری بر روی سیستم اول انجام شود حالتش عوض می شود(به حالتی می رود که ویژه

---

^۱ Bell

^۲ Bennet

^۳ Shor

حالت مشاهده پذیر باشد) و حالت سیستم دوم بلافاصله دچار تغییر می شود. عامل انجام این کنش از راه دور همبستگی کوانتومی و غیر موضعی است که به عنوان درهمتنیدگی شناخته می شود. این پدیده معمولاً در زیر سیستم هایی وجود دارد که تنها در گذشته با یکدیگر برهمکنش داشته اند و اکنون هیچ برهم کنشی با هم ندارند. بنابراین اگر دو سیستم در گذشته با یکدیگر برهم کنش داشته اند عموماً این امکان وجود ندارد که حالت هر یک از زیر سیستم ها مستقل از دیگری معین نمود.

یک حالت درهمتنیده دو کیوبیتی را در نظر می گیریم، فرض می کنیم که کیوبیت اول دست آلیس و دومی در دست باب است. نام های آلیس و باب به طور معمول در زمینه های رمزنگاری کوانتومی، انتقال از راه دور کوانتومی و... به کار می روند [۹]. این اسامی اولین بار در سال ۱۹۷۸ توسط ران ریوست (Ron Rivest) در مقاله ای مربوط به رمزنگاری کوانتومی استفاده شد. حالت های $|0\rangle$ و $|1\rangle$ را برای نشان دادن ویژه حالت های اسپین در راستای Z به کار می بریم. اگر آلیس روی ذره خود یک اندازه گیری در راستای Z انجام دهد و مقدار صفر به دست آورد، می تواند به طور قطع نتیجه اندازه گیری باب را پیشگویی کند، زیرا باب در صورت اندازه گیری در همین پایه به طور قطع مقدار یک را بدست خواهد آورد. بالعکس اگر آلیس مقدار یک را بدست آورد، می تواند به طور قطع بگوید که باب نتیجه صفر را در اندازه گیری خود دست خواهد آورد. این قدرت پیش بینی نتیجه توسط آلیس حتی در وضعیتی که اندازه گیری های آلیس و باب فاصله فضا گونه با هم دارند نیز برقرار است. از آنجا که دو رویداد با فاصله فضا گونه هیچ گونه رابطه علی با یکدیگر ندارند، به نظر می رسد که یک نوع اثر غیر موضعی در مکانیک کوانتومی وجود دارد که هیچ نوع سابقه ای در فیزیک کلاسیک ندارد. این پدیده غیره کلاسیکی اولین بار در سال ۱۹۳۵ توسط انیشتین، پودولسکی و رزن^۱

^۱ Einstein, Podolsky and Rosen